14/04/2020

Η “Παναγιά η Σκιαδενή” δεν έκανε φέτος το ταξίδι της

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ρόδου

Για πρώτη φορά στα χρονικά δεν αναβίωσε φέτος, όπως γίνεται κάθε χρόνο, το «Οδοιπορικό της Παναγιάς Σκιαδενής», ένα έθιμο που ξεκίνησε από την ανέγερση του Μοναστηριού στη Νότια Ρόδο, και συνεχίζεται με ευλάβεια μέχρι τις μέρες μας.

Τα περιοριστικά μέτρα για την αποφυγή διασποράς του κορωνοϊού, «καθήλωσαν» την θαυματουργή εικόνα για πρώτη φορά στο Μοναστήρι, γεμίζοντας θλίψη τους πιστούς, που μέχρι την τελευταία στιγμή αναζητούσαν τρόπους για την αναβίωση του εθίμου, κάτι που δεν κατέστη ωστόσο εφικτό.

Φέτος, για πρώτη φορά, η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Σκιαδενής, δεν θα μεταφερθεί από τους πιστούς από χωριό σε χωριό των Δημοτικών Ενοτήτων Αταβύρου και Νότιας Ρόδου, όπως γίνεται κάθε χρόνο, αποδομώντας ένα βασικό στοιχείο από τον εορτασμό των ημερών του Πάσχα, στη νότια πλευρά του νησιού.

Το οδοιπορικό ξεκινά την Παρασκευή του Λαζάρου από τον Μονόλιθο και τελειώνει την Κυριακή του Θωμά στη Μεσαναγρό.
Η παράδοση, θέλει αυτή την αφετηρία και αυτό τον τερματισμό, γιατί “λέει” η Παναγία ήταν αδελφή του Αποστόλου Θωμά και έτσι ξεκινά από την εκκλησία του Αποστόλου Θωμά, του πολιούχου του Μονολίθου και καταλήγει στο εξωκκλήσι του Αγίου Θωμά στον Μεσαναγρό.
Κάτοικοι των χωριών, κατά το έθιμο, μεταφέρουν πεζοί την θαυματουργή εικόνα της Παναγίας στα χέρια. Θεωρείται μεγάλη ευλογία η συμμετοχή σε αυτό το οδοιπορικό και στη διάρκεια της διαδρομής οι πιστοί, κρατούν την εικόνα εναλλάξ.

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ:
1. ΜΟΝΟΛΙΘΟΣ: Από Παρασκευή του Λαζάρου έως Κυριακή των Βαΐων
2. ΣΙΑΝΝΑ: Από Κυριακή των Βαΐων έως Μεγάλη Δευτέρα
3. ΚΡΗΤΗΝΙΑ: Από Μεγάλη Δευτέρα έως Μεγάλη Τρίτη
4. ΕΜΠΩΝΑ : Από Μεγάλη Τρίτη έως Μεγάλη Τετάρτη
5.ΑΓΙΟΣ ΙΣΙΔΩΡΟΣ: Από Μεγάλη Τετάρτη έως Μεγάλη Πέμπτη
6.ΙΣΤΡΙΟΣ: Από Μεγάλη Πέμπτη έως Μεγάλη Παρασκευή
7. ΑΡΝΙΘΑ: Μεγάλη Παρασκευή (χωρίς διανυκτέρευση)
8. ΑΠΟΛΑΚΚΙΑ: Μεγάλη Παρασκευή έως Μεγάλο Σάββατο
(Μεγάλο Σάββατο επιστροφή στο Σκιάδι)
9. ΚΑΤΤΑΒΙΑ: Απο Μεγάλο Σάββατο έως Λαμπρή Τρίτη
10. ΒΑΤΙ: Από Λαμπρή Τετάρτη έως Λαμπρή Πέμπτη
11. ΑΣΚΛΗΠΕΙΟ: Από Λαμπρή Πέμπτη έως Λαμπρή Παρασκευή
12. ΓΕΝΝΑΔΙ: Από Λαμπρή Παρασκευή έως Λαμπρό Σάββατο
13. ΛΑΧΑΝΙΑ: Από Λαμπρό Σάββατο έως Κυριακή του Θωμά
14. ΜΕΣΑΝΑΓΡΟΣ: Από Κυριακή του Θωμά έως την επόμενη Τρίτη
Η εικόνα επιστρέφει στο Σκιάδι, την Τρίτη μετά την Κυριακή του Θωμά.
Για την ονομασία του της Παναγίας αλλά και του βουνού «Σκιάδι» στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η Ιερά Μονή της Παναγίας Σκιαδενής, υπάρχουν δυο εκδοχές. Η πρώτη δηλώνει ότι το μέρος που είναι χτισμένο το μοναστήρι, ακόμα και το πρωί που ανατέλλει ο ήλιος δε φωτίζεται αμέσως και παραμένει σκιαδερό (σκιερό). Η δεύτερη εκδοχή, αφορά το σχήμα του βουνού, αν το κοιτάξει κανείς από μακριά και την ομοιότητα του με σκιάδιον , δηλαδή ένα πυραμιδοειδές καπέλο.
Η ακριβής ημερομηνία ίδρυσης του μοναστηριού δεν είναι γνωστή. Ημερομηνίες που έμειναν χαραγμένες στο Ιερό Βήμα σηματοδοτούν η μία την κτίση του το 1200 ενώ η άλλη σηματοδοτεί το θεμελίωση του κύριου ναού το 1777. Βέβαιο είναι ότι το μοναστήρι συντηρήθηκε και αποπερατώθηκε στα χρόνια του σεβάσμιου ηγούμενου από την Κατταβιά Ιγνατίου Ζαννετίδη, με την ολοκλήρωση των έργων το 1861.
Η παράδοση αναφέρει ότι μέσα στο δάσος ζούσαν δυο τρεις μοναχοί από το Βάτι ή

την Κατταβιά, σε ένα κτήριο που είχαν ονομάσει “Ασκηταργό”, περίπου 300 μέτρα από τη Μονή. Οι μοναχοί αυτοί λοιπόν, έβλεπαν ένα μεγάλο φως και όταν πλησίασαν ένα βράδυ, ανακάλυψαν την εικόνα της Παναγίας. Με ευλάβεια την μετέφεραν στο Ασκηταργό τους, μα το επόμενο πρωί η εικόνα είχε εξαφανιστεί. Όταν την αναζήτησαν, τη βρήκαν στο ίδιο σημείο, όπου την είχαν ανακαλύψει. Έτσι κατάλαβαν ότι η Παναγία επιθυμούσε να μείνει εκεί και έχτισαν τη Μονή προς τιμήν της.

Στην ασημοστόλιστη εικόνα της Παναγίας Σκιαδενής, το πέρασμα του χρόνου άφησε μια έντονη σκοτεινιά, μα παρόλα αυτά η Παναγία έχει τα πιο έντονα, γλυκά και ζωντανά χαρακτηριστικά.

Με την εκφραστική παρουσία της προσελκύει πιστούς από όλη τη Ρόδο αλλά και τη Χάλκη. Στο δεξί μάγουλο της Παναγίας υπάρχει μια ανοιχτή πληγή με το αίμα ξερό, που συνδέεται με τον θρύλο του άπιστου Οθωμανού, ο οποίος χάραξε με το γιαταγάνι του το μάγουλο της Παναγίας και από την πληγή έρευσαν σταγόνες αίματος. Ως αποτέλεσμα της ασεβούς και ανίερης πράξης του το χέρι του παράλυσε. Συνειδητοποιώντας το σφάλμα του και μετανοώντας ειλικρινώς, το χέρι του επανήλθε στην πρότερή του κατάσταση. Σε ένδειξη μεταμέλειας, σεβασμού και ευγνωμοσύνης κληροδότησε στη μονή μεγάλο μέρος της περιουσίας του.

Η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας της Σκιαδενής που βρίσκεται τοποθετημένη στην προκαθορισμένη θέση της στο τέμπλο του καθολικού είναι αυτή στην οποία έχει σήμερα μετατεθεί η ευλάβεια των πιστών, όπως μαρτυρεί και το πλήθος των ταμάτων και των αφιερωμάτων που έχουν εναποτεθεί μπροστά της. Μάλιστα κατά την διάρκεια του έτους αρκετές φορές διανυκτερεύει σε σπίτια ευσεβών ιδιωτών, σύμφωνα με την επικρατήσασα παλαιά συνήθεια, όπου «την ξενυχτούν» όπως συνηθίζεται να λέγεται, με προσευχές και λαϊκά άσματα.

Στο σύνολό της, με εξαίρεση τα πρόσωπα των μορφών, η εικόνα έχει χρυσαργυρωθεί την 24η Νοεμβρίου του έτους 1818 από τον Κρητικό Εμμανουήλ Παντελή Χρυσοχόο, επί ηγουμενίας Αρχιμανδρίτη Ιγνατίου Ζαννετίδη.

Στο χώρο της Ιεράς Μονής διασώζονται πολλά κειμήλια μεταξύ των οποίων είναι ίσως η παλαιότερη εικόνα του μοναστηριού, κατασκευασμένη από μαστίχι, η οποία βρίσκεται επάνω στην Αγία Τράπεζα, ενώ ακριβώς δίπλα από αυτή την εικόνα, υπάρχει ένα Ευαγγέλιο του 1781. Επίσης υπάρχουν 5 λειτουργικά βιβλία, το Μηναίο και η Παρακλητική, όλα παλαιών εκδόσεων. Ο κώδικας της Ιεράς Μονής βρίσκεται στην Ιερά Μητρόπολη Ρόδου.

Η Παναγία Σκιαδενή γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου, κατά το Γενέθλιον της Θεοτόκου, όπου συγκεντρώνεται στην αυλή της Μονής, πλήθος πιστών για να προσκυνήσει.

Η μονή κατά τη διάρκεια της οθωμανικής κατοχής αποτέλεσε τόπο καταφυγής

των καταδιωκομένων χριστιανών, διατηρούσε σχολείο και ασκούσε πλούσιο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο. Το πολυσχιδές της ταξίδι συνεχίζει έως σήμερα διαμορφώνοντας το θρησκευτικό γίγνεσθαι της περιοχής. Η αναγνώριση της Υπεραγίας Θεοτόκου της Σκιαδενής το 2003 ως πολιούχου του τότε Δήμου Νότιας Ρόδου, με σχετική Πατριαρχική Πράξη, ήρθε ως επιστέγασμα της έντονης και διαχρονικής αυτής παρουσίας της στη θρησκευτική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή του τόπου.

Η Ιερά Μονή Σκιαδίου παραμένει ανδρώα μονή και σε αυτήν εγκαταβιώνουν τρεις μοναχοί υπό την πνευματική καθοδήγηση του ηγουμένου Αρχιμανδρίτη Γεννάδιου Συμιακού.

Επιπλέον, ένα από τα έθιμα που αφορούν στην εικόνα της Παναγίας είναι η περιφορά της στα χωριά, κάτι που για πρώτη φορά φέτος δεν έγινε. Αυτό γινόταν για να ευλογήσει στα παλιά χρόνια η Παναγία τα σπαρτά ή να θεραπεύσει τους αρρώστους, ή να ευλογήσει τον τόπο με βροχή. Γυναικόπαιδα και άντρες κρατούν στα χέρια τους τη θαυματουργή εικόνα της Παναγίας και ψάλλοντας τη μεταφέρουν στην αρχή των Νηστειών στο νησί της Χάλκης. Στη συνέχεια επιστρέφει στο Σκιάδι και έπειτα από την Ανάσταση του Λαζάρου που βρίσκεται στον Μονόλιθο, κάθε μέρα μεταφέρεται και σε άλλο χωριό.

Η εικόνα της Παναγίας είναι θαυματουργή με θαύματα να συμβαίνουν κατά τη διάρκεια όλων των δύσκολων περιόδων που πέρασε η Ρόδος και σε όλα τα χωριά. Ένα πολύ γνωστό θαύμα της Παναγίας είναι το εξής: Στα χρόνια των πειρατών, ένα πειρατικό πλοίο, άραξε στη θάλασσα κοντά στο νουνό Σκιάδι και οι πειρατές ανέβηκαν στο βουνό και λεηλάτησαν την εκκλησία. Μαζί τους πήραν και το εικόνισμα της Μεγαλόχαρης. Όταν όμως επέστρεψαν στο καράβι τους, αυτό μαρμάρωσε μαζί με όλο το πλήρωμα. Οι Χριστιανοί το απέδωσαν σε θαύμα της Παναγιάς της Σκιαδενής. Στη θαλάσσια αυτή περιοχή υπάρχει ένα μικρό νησάκι, το οποίο βλέπει κανείς πηγαίνοντας από τον Μεσαναγρό προς Σκιάδι. Το ονομάζουν πετροκάραβο επειδή μοιάζει με μικρό μαρμαρωμένο καράβι.

Πηγή:www.dimokratiki.gr